

KLUCZ DRUGI

umiejętności

TEGOROCZNY EGZAMIN GIMNAZJALNY Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO dowiódł, że uczniowie mają braki leksykalne. Wspomnieliśmy już, że należy przywiązywać większą wagę do nauczania słownictwa i poświęcać więcej czasu na prawidłową prezentację, utrwalenie i sprawdzenie słownictwa.

Należy jednak pamiętać, że znajomość nawet wielu słów nie oznacza jeszcze umiejętności zastosowania ich w praktyce.

Uczniowie muszą mieć możliwość wykorzystania nowopoznanych słów czy wyrażeń podczas produkcji językowej. Należy stworzyć im sposobność zweryfikowania swojej znajomości leksyki podczas pracy z tekstem czytany lub słyszany. Niezwykle istotne jest więc powiązanie ćwiczeń leksykalnych z tekstem oraz rozwijanie umiejętności czytania/słuchania ze zrozumieniem, z wykorzystaniem słów zawartych w materiale.

Biorąc pod uwagę fakt, że **najbardziej na tegorocznym egzaminie gimnazjalnym wypadł odbiór tekstu czytanego**, warto zastanowić się, jak pomóc uczniom doskonalić właśnie tę umiejętność.

JAK ZACHĘCIĆ GIMNAZJALISTÓW DO CZYTANIA?

Nauczanie czytania, zwłaszcza w gimnazjum, nie jest zadaniem łatwym. Niestety, wielu gimnazjalistów nie lubi czytać. Wiedzę o świecie wolą czerpać z internetu, telewizji i czasopism młodzieżowych chętniej niż z książek. Czas wolny przeznaczają na spotkania ze znajomymi, surfowanie po internecie, gry komputerowe, oglądanie telewizji, sport czy słuchanie muzyki. Czytanie często kojarzy się gimnazjalistom z nudnymi lekturami i poezją sprzed kilku wieków, której młodzież raczej nie lubi i nie rozumie. Zachęcenie gimnazjalistów do czytania nie jest więc proste, ale – nie jest to także zadanie niemożliwe.

Przede wszystkim, przed rozpoczęciem zadań na rozumienie tekstu czytanego warto zachęcić uczniów do lektury. Oto kilka efektywnych sposobów:

▶ ODWOŁAJ SIĘ DO WIEDZY OGÓLNEJ UCZNIÓW ZWIĄZANEJ Z TEMATEM TEKSTU

Każdy z uczniów posiada swój багаż doświadczeń i zasób wiedzy. Łatwiej będzie im przyswoić nowe informacje, gdy będą mogli połączyć je z tym, co jest im dobrze znane. Wiedza ogólna jest niezbędna dla zrozumienia tekstu; im więcej uczniowie wiedzą na dany temat, tym lepiej rozumieją lekturę, niezależnie od poziomu ich umiejętności i stopnia znajomości języka.

Rozgrzewka 1. Dopasuj części zdań, tak aby powstały prawdziwe informacje o biegunie południowym. Zastanów się, czy chciałbyś/chciałabyś tam kiedyś mieszkać lub pracować. Uzasadnij swoją odpowiedź.

1. Jobs in the South Pole	a. on Earth. There's almost no rain.
2. Very few people have been	b. are usually well-paid.
3. Most workers are	c. trees in the South Pole.
4. The South Pole is the coldest	d. place on Earth.
5. There are no	e. scientists.
6. The South Pole is the driest place	f. to the South Pole.

1	2	3
4	5	6

EGZAMIN GIMNAZJALNY Repetytorium z testami, str. 54

▶ ZAPYTAJ UCZNIÓW O SKOJARZENIA ZWIĄZANE Z TEMATEM TEKSTU

Ćwiczenia asocjacyjne stworzą w ich umysłach reakcję na dany bodziec, przywołają słowa, obrazy, uczucia i doświadczenia, dzięki czemu nowe informacje połączą się z tymi, które już znajdują się w pamięci nastolatków. Taka rozgrzewka zachęci gimnazjalistów do dalszej pracy.

Rozgrzewka 3. Wypisz jak najwięcej pomysłów na spędzenie czasu na wycieczce nad morze, w góry, nad jezioro i do lasu. Porównaj listę z propozycjami kolegi/koleżanki. Za każdą czynność, która jest tylko na twojej liście, dostajesz jeden punkt.

- trip to the seaside _____
- trip to the mountains _____
- trip to the lake _____
- trip to the forest _____

EGZAMIN GIMNAZJALNY Repetytorium z testami, str. 79

▶ ODWOŁAJ SIĘ DO OPINII I PREFERENCJI UCZNIÓW

Gimnazjaliści chcą być wyjątkowi, zauważeni i wyróżnieni z tłumu. Warto więc zwracać się do uczniów indywidualnie, pytać ich o zdanie i stwarzać im możliwość opowiedzenia o sobie.

Rozgrzewka 1. Zaznacz (✓) zdania odnoszące się do ciebie. Porównaj je z odpowiedziami kolegi/koleżanki.

☐ I have a strong personality.	☐ I like group activities.	☐ I'm quite secretive.
☐ I keep a diary.	☐ I'm self-confident.	☐ I have lots of hobbies.
☐ I want to run my own business in the future.	☐ I'm a creative person.	

EGZAMIN GIMNAZJALNY Repetytorium z testami, str. 22

► WPROWADŹ SŁOWA, KTÓRYCH NIEZNAJOMOŚĆ MOŻE UTRUDNIĆ UCZNIOM ZROZUMIENIE TEKSTU

Rozgrzewka 3. Połącz wyrazy o podobnym znaczeniu.

happy give assure employee begin company
worker offer pleased firm guarantee start

EGZAMIN GIMNAZJALNY Repetytorium z testami, str. 55

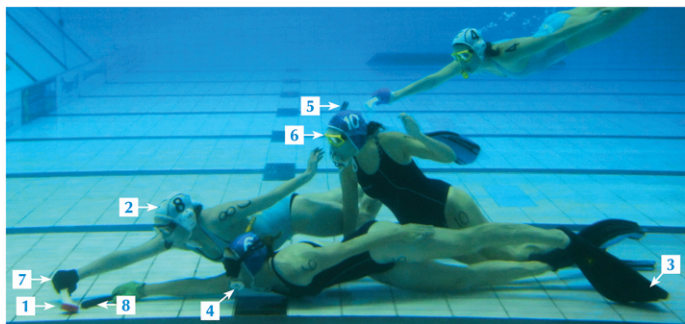
w dalszej części przewodnika). Można również przewidzieć, które słowa mogą stanowić przeszkodę w zrozumieniu tekstu i wyjaśnić ich znaczenie przed rozpoczęciem czytania.

Uczniowie łatwo zniechęcają się do lektury w języku obcym, jeśli napotykać słowa, których znaczenia nie rozumieją. Należy zatem zaprezentować im rozmaite strategie radzenia sobie z taką sytuacją (o czym więcej

► ZAANGAŻUJ UCZNIÓW W PRZEWIDYWANIE ZNACZENIA WYRAZÓW, JAKIE WYSTĄPIĄ W TEKŚCIE

Rozgrzewka 1. Spójrz na zdjęcie i podpisz wskazane przedmioty podanymi słowami.

stick puck snorkel flippers diving mask cap mouthguard glove

1. _____ 3. _____ 5. _____ 7. _____
2. _____ 4. _____ 6. _____ 8. _____

EGZAMIN GIMNAZJALNY Repetytorium z testami, str. 102

Do zrozumienia tekstu przyczynia się w dużym stopniu wiedza związana z jego tematem, o czym wspomnieliśmy wcześniej, ale znaczącą rolę odgrywają również przypuszczenia powstałe na podstawie analizy informacji umieszczonych obok tekstu, czyli tytułu, nagłówek bądź towarzyszących zdjęć i ilustracji. Wysnuwanie przypuszczeń na podstawie tytułu lub interpretacja materiału graficznego ilustrującego tekst koncentruje uwagę uczniów na danym ćwiczeniu, a jednocześnie dobrze przygotowuje ich do zrozumienia tekstu zawierającego nieznaną słowa.

PRZED ROZPOCZĘCIEM ZADANIA NA ROZUMIENIE TEKSTU CZYTANEGO NALEŻY PAMIĘTAĆ O NASTĘPUJĄCYCH ZASADACH:

- Po ćwiczeniu wprowadzającym właściwe zadanie na rozumienie tekstu czytanego poproś uczniów, aby uważnie **prze czytali polecenie** – niezrozumienie polecenia jest bardzo częstym powodem nieprawidłowego wykonania ćwiczenia!
- Upewnij się, że uczniowie wiedzą, jaki jest **cel czytania tekstu** i na jakie informacje w tekście mają zwrócić uwagę.
- Dbaj o to, aby czytanie w celu określenia głównej myśli tekstu poprzedzało zadanie na wyszukiwanie szczegółowych informacji.
- Rozliczaj uczniów **tylko** z realizacji zadania, które mieli wykonać – jeśli ich zadaniem było określenie intencji autora, nie wymagaj od nich zrozumienia wszystkich słów.
- **Zanim** przystąpisz do dalszej pracy z tekstem, zapytaj uczniów, czy tekst im się podobał, co ich zainteresowało, zaintrygowało, czego się dowiedzieli, z którymi informacjami się zgadzają itp. Następnie przystąp do analizy tekstu.

10 ĆWICZEŃ POMOCNYCH W PRACY Z TEKSTEM

Pamiętając, jak istotną rolę w rozumieniu tekstu czytanego odgrywa znajomość słownictwa, przedstawiamy 10 pomysłów na ćwiczenia leksykalne, które pomogą uczniom poradzić sobie na egzaminie z zadaniami sprawdzającymi odbiór tekstu czytanego.

ĆWICZENIE 1. TECHNIKA SYNONIMÓW

Zapisz na tablicy kilka wyrazów. Poproś uczniów, aby znaleźli w tekście słowa, które mają znaczenie podobne do tych widniejących na tablicy. Możesz też zastosować tę technikę od drugiej strony: poproś uczniów, aby znaleźli w tekście wybrane przez Ciebie słowa, a następnie zachęć ich do skorzystania ze słownika w celu znalezienia wyrazów bliskoznacznych.

ĆWICZENIE 2. TECHNIKA ANTONIMÓW

Technika podobna do sposobu zaproponowanego powyżej. Zachęć uczniów do szukania wyrazów o znaczeniu przeciwnym do słów zapisanych na tablicy. Zestawienie antonimów ułatwia zapamiętywanie słownictwa, warto więc namówić uczniów do pracy ze słownikiem, w którym znajdą wyrazy przeciwstawne do wybranych słów z tekstu. Po wykonaniu tego zadania poproś uczniów o przygotowanie krzyżówki, w której zamiast haseł zawierających definicje słów, które należy wpisać w kratki krzyżówki, znajdą się ich antonimy.

ĆWICZENIE 3. WYBÓR SŁÓW KLUCZOWYCH

Poproś uczniów, aby podkreślili w tekście słowa-klucze, ściśle wyznaczając liczbę słów (dzięki temu będą musieli wybrać tylko te naprawdę najistotniejsze dla wykonania zadania do tekstu). Następnie zachęć ich do napisania krótkiej historyjki, która będzie zawierała wszystkie wybrane wyrazy. Liczba słów historyjki również powinna być ściśle określona.

ĆWICZENIE 4. ZNAJDŹ W TEKŚCIE SŁOWA ZWIĄZANE Z...

Poproś uczniów, aby znaleźli w tekście wszystkie słowa związane z danym tematem/wydarzeniem/wyrazem. Następnie zachęć ich, aby dopisali inne słowa, niewystępujące w tekście, które również wiążą się z danym zagadnieniem. Dobrym pomysłem może być następnie stworzenie map wyrazowych, które dla wielu uczniów (zwłaszcza wzrokowców) mogą stanowić nieocenioną pomoc w nauce słów.

ĆWICZENIE 5. ZNAJDŹ W TEKŚCIE KOLOKACJE

Zgodnie z założeniami podejścia leksykalnego, bardzo ważne jest nauczanie nie tylko pojedynczych słów, ale całych zwrotów i poprawnych kolokacji. Poproś uczniów, żeby wypisali występujące w tekście czasowniki (lub przymiotniki, rzeczowniki...), a następnie dodali do każdego z nich wyrazy, z którymi można utworzyć poprawne kolokacje – przysłówki, rzeczowniki, przyimki itd.

ĆWICZENIE 6. ZNAJDŹ SŁOWO, KTÓRE OZNACZA...

Podaj uczniom kilka definicji słów i poproś, aby znaleźli w tekście wyrazy im odpowiadające. Zaproponuj podobne ćwiczenie w parach.

ĆWICZENIE 7. JAKA TO CZĘŚĆ MOWY?

Często dokładne zrozumienie słowa nie jest konieczne do wykonania zadania. Warto jednak zachęcać uczniów do wnioskowania na podstawie kontekstu, żeby nauczyć ich reagować w sytuacji, kiedy napotkają nieznaną słowo. Często pomocną wskazówką okazuje się świadomość, jaką częścią mowy jest dany wyraz. Wymień kolejno kilka słów z tekstu i poproś uczniów, aby określili, czy dane słowo jest rzeczownikiem, czasownikiem, przymiotnikiem itd.

ĆWICZENIE 8. OBRAZ TEKSTU

Po przeczytaniu tekstu zachęć uczniów, aby go zilustrowali. Im więcej szczegółów opisanych w tekście uda im się zamieścić na rysunku, tym lepiej.

ĆWICZENIE 9. STRESZCZENIE Z BŁĘDAMI

Po przeczytaniu tekstu poproś uczniów, aby go streścili, wykorzystując podaną przez siebie liczbę słów. Uczniowie muszą zamieścić w streszczeniu 3 błędy (nie licząc błędów językowych!) – informacje niezgodne z treścią przeczytanego tekstu. Następnie każdy z uczniów przekazuje koledze/koleżance z ławki swoje streszczenie; jego/jej zadaniem jest wyszukanie błędnych informacji.

ĆWICZENIE 10. WIERSZYK

Wybierz z tekstu kilka najistotniejszych słów i poproś uczniów, aby napisali prosty wiersz, wykorzystując podane wyrazy (im bardziej abstrakcyjny i zabawny, tym lepiej!).